

Vianoce – sviatky pravej nádeje

(Pastiersky list Banskobystrického biskupstva; 25.12.2023)

Drahí bratia a sestry, všetci účastníci vianočných bohoslužieb, srdečne Vás pozdravujem. Rok sa chýli ku koncu a my opäť slávime Vianoce.

Žijeme v rýchlej dobe. Jedna udalosť strieda druhú, denne sa dozvedáme veľa nových správ... a žiaľ, nie všetky sú dobré a pekné. Dovolí nám toto hektické informačné tempo sláviť pokojné Vianoce?

Dovolí, ale iba pod podmienkou, že oddelíme jadro Vianoc od rôznych tradícií. Najmä v tejto náročnej dobe sa musíme zamyslieť, čo je na Vianociach podstatné a čo je len druhradé, vytvorené časom či úspešným obchodom.

Aktivisti rôznych spoločenských prúdov protestujú proti veľkej vlne komercie či prejedania sa počas týchto sviatkov. A pritom oprávnene poukazujú na to, že sa na brehoch Európy topia stovky utečencov a inde lietajú vražedné rakety... Jeden šikovný muž si zaplatil vo sviatočných novinách takýto krátky inzerát: „Prosím vás, čo ste to urobili z mojich narodenín?“ Podpis – Ježiš Kristus, Jozefov syn.

Drahí bratia a sestry, ani na Vianoce sa nemôžeme „odstrihnúť“ od sveta, v ktorom teraz žijeme. Už dlhé desaťročia nebolo toľko nepravostí, krvavých vojen a nepokojov okolo nás. Protestujúci ľudia, najmä tí, ktorí majú dobrú vôľu, cítia, že v našich vianočných sviatkoch niečo „nesedí“. Chcú mobilizovať svedomie blahobytnej spoločnosti a poukázať na jej prehlbujúce sa slabiny a trhliny. Pokúšajú sa obrátiť pohľady ľudí od zbytočne preplneného vianočného stola na veľkú biedu a rastúcu nespravodlivosť vo svete. Mnohí ľudia, dokonca aj neveriaci, predsa tušia, že historické Vianoce sú spojené s mimoriadnou materiálnou chudobou. Kto tento fakt berie vážne, tomu je jasné, že novonarodenému Kristovi je každé len na seba zamerané bohatstvo cudzie.

Čo teda treba a čo môžeme robiť, aby sme získali nový pohľad a lepšie slávili Vianoce?

Predovšetkým sa treba poďať na jadro Vianoc. Vieme, že v priebehu stáročí sa okolo nich utvoril dosť veľký nános všeličoho, čo ich tajomstvo viac zatemňuje, ako zjavuje. V skutočnosti bolo Ježišovo narodenie navonok oveľa triezvejšie, biednejšie a pozemskejšie, ako sú naše romantizujúce predstavy.

Obyčajne si ani nevšimneme vetu: „Vybral sa aj Jozef z galilejského mesta Nazaret do Judey, do Dávidovho mesta, ktoré sa volá Betlehem, lebo pochádzal z Dávidovho domu a rodu“ (Lk 2, 4). Bola to štvordňová namáhavá pešia cesta, najmä pre Máriu pred pôrodom. Ježiš sa narodil koncom jari, začiatkom leta. V maštali sa nekúrilo, bol tam stály zápach a žiaden nábytok pre bývanie ľudí. V prvom momente nás tieto konštatovania šokujú. Avšak táto realita nám umožní prijať to vlastné a podstatné z Vianoc: **Boh sa stáva človekom**. Ježiš berie na seba ľudskú podobu, a to v neľahkom čase a nepokojnej politickej krajine. Ježiš sa stal človekom so všetkými ťažkosťami ľudskej bytosti, so všetkým obyčajným, čo znamená mať telo.

Kritici Vianoc, najmä z radov mládeže, majú aj revolučnejšie nápady. Hovoria, že ak chceme oslobodiť naše sviatky od nálepky: „To je prežitok“, „Všetko je len obchod“, „Je to pokrytecká maska so svetom pokoja a lásky k blížnemu“, mali by sme si predstaviť dieťa v útulku pre utečencov alebo v pivnici zbombardovaného domu.

Aj keby sme toto urobili, a bolo by to navonok podobnejšie realite Betlehema, ešte by to nebolo „to pravé“, lebo Vianoce naozaj nie sú len tým, čo bolo pred dvetisíc rokmi vidieť: Narodilo sa dieťa, chlapec Ježiš. Lukáš evanjelista to opísal takto: „(Mária) porodila svojho prvorodeného syna, zavinula ho do plienok a uložila do jasiel, lebo pre nich nebolo miesta v hostinci“ (Lk 2, 7).

Drahí bratia a sestry, Vianoce sú tajomstvom v tom, že ten novonarodený chlapček je pravý Boh. Túto pravdu však môžeme prijať len vierou. Vierou prijali betlehemský fakt pastieri, mudrci, evanjelisti, aj prvé generácie kresťanov a vierou musíme vnímať Vianoce aj my.

Viera, ktorú od nás vyžaduje betlehemský fakt, je táto: **Ježiš Kristus je veľkým a jedinečným darom z neba.** Jeho narodením sa svet naozaj začal stávať jasnejším a lepším a to i napriek zármutkom a bolestiam, ktoré aj dnes prežívame. Lebo Ježiš priniesol nádej. Prišiel do tohto biedneho prostredia ako dieťa. Vieme, že s každým živonarodeným dieťaťom sa rodí aj nová nádej. O Ježišovi, vtelenom Bohu, to platí dvojnásobne. On prišiel ako dieťa, aby sme sa ho nemuseli báť; aby sme očakávali, ako nás bude učiť, ako bude budovať Božie kráľovstvo, ako obetavo bude pracovať na našej spáse a aby sme si ho napokon mohli vedome zamilovať. Veď o toto jediné mu ide: Ježiš prišiel na svet obnoviť pošramotenú lásku (k Bohu a k blížnemu), prišiel nás vykúpiť.

Pavol apoštol učí, že len naše stretnutie s Kristom vyvoláva odôvodnenú nádej (por. Ef 2, 12; 1 Sol 4, 13). Odôvodnená nádej dáva kresťanom budúcnosť: nie tak, že by vedeli do podrobností, čo ich očakáva, no celkovo vedia, že ich život nekončí v prázdnote. Teda preto, že **budúcnosť kresťanov je istá ako pozitívna skutočnosť**, stáva sa znesiteľný aj život v prítomnosti. Evanjelium nie je len oznámením nových vecí, ono vytvára aj také skutočnosti, ktoré menia náš život. Ježišovým narodením sa kresťanom začala temná brána budúcnosti otvárať dokorán. Isté je: Kto má nádej, žije inak; bol mu darovaný nový život (por. enc. Spe salvi 2).

Môžeme teda aj v tomto veľkom a neraz negatívnom informačnom tempe sláviť pekné a pokojné Vianoce? Áno, môžeme. V stretnutí s Kristom! V prijatí jeho evanjelia ožíva v nás nádej na spásu. Vďaka Kristovi náš život nekončí v negatívnych skutočnostiach, nekončí v prázdnote, čaká nás nový život v Bohom očistenej láske.

Pri Ježišovom narodení boli Mária a Jozef. Obaja pokojne a verne plnili svoje poslanie, ktoré im dal Pán Boh. Tak je to aj dnes. Panna Mária navždy ostáva uprostred veriacich ako ich matka, ako Matka nádeje. Svätý Jozef ako ochranca Cirkvi. Prosme ich oboch, aby orodovali za nás a naučili nás, ako máme správne veriť, dúfať a milovať.

Drahí bratia a sestry, objavujme a prežívajme pravou nádejou naplnené jadro Vianoc. A potom môžeme mať doma aj bohatší stôl, môžeme sa tešiť aj zo spevov a kolied, môžeme prežívať aj nejakú peknú vianočnú romantiku.

Spolu so svojimi spolupracovníkmi vám všetkým vyprosujem a želám duchovne hlboké, pokojné a milostiplné Vianoce.

Zo srdca vás všetkých žehnám – v mene Otca i Syna i Ducha Svätého. Amen.

Mons. Marián Chovanec, banskobystrický biskup

Prosíme a žiadame, aby sa tento pastiersky list čítal vo všetkých farnostiach a kostoloch BB biskupstva na Vianoce, dňa 25.12.2023 namiesto homílie.